“Nieuws van de RDM”, mei 1964, 1e jaargang, nummer 7.

Ontvangen van Rob Lampen, Rotterdam.

nieuws van de R.D.M.

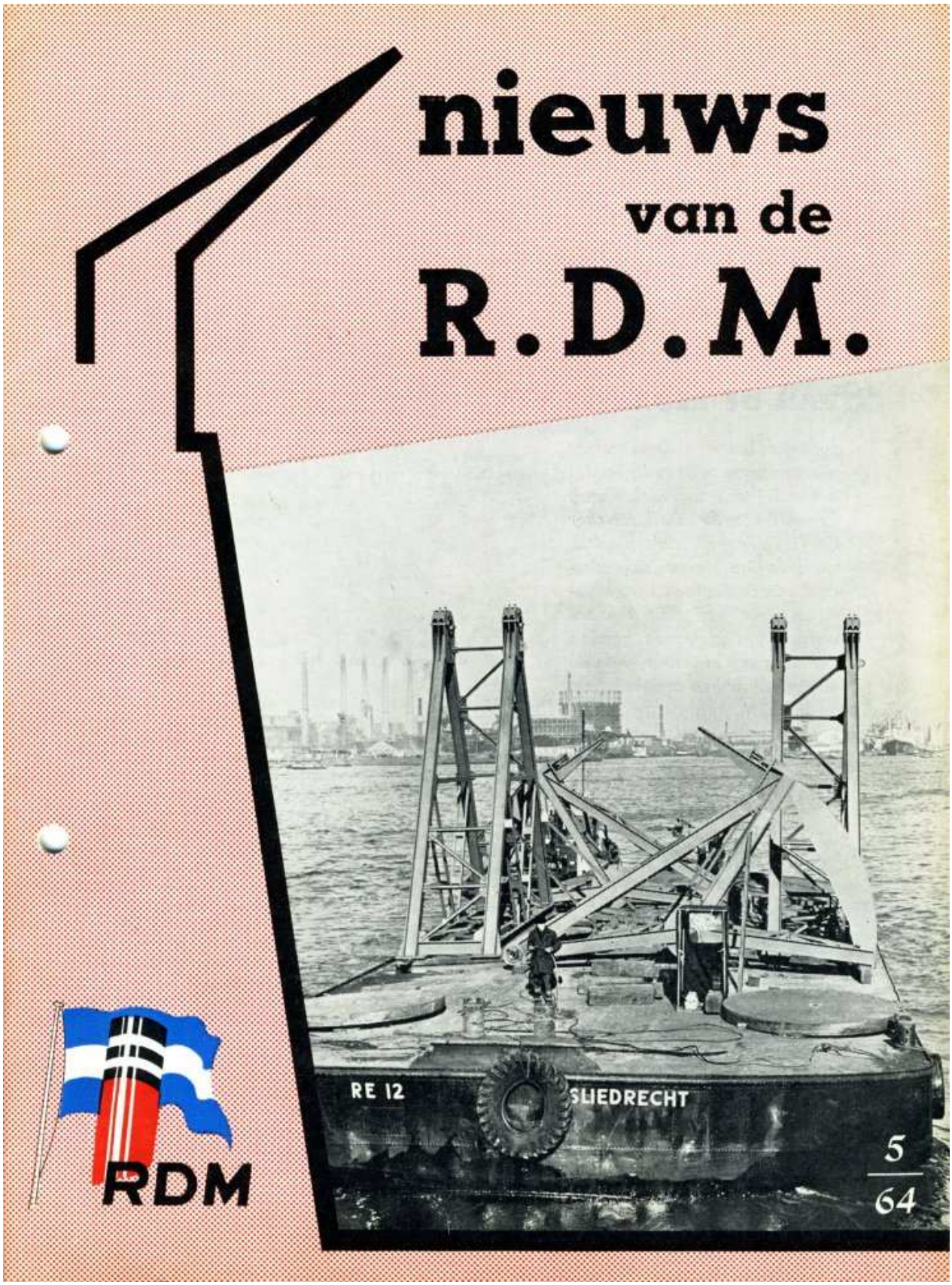

MEI 1964
1E JAARGANG - NR. 6

nieuws van de R.D.M.

BEDRIJFSBLAD VAN DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V. EN DE SCHEEPSBOUW MAATSCHAPPIJ NIEUWE WATERWEG N.V., WAARIN OPGENOMEN DE MEDEDELINGEN VAN DE PERSONEELSVERENIGING W.E.K.

REDACTIE: B. SCHRIJVERS EN B. BESTERVELD
CORRESPONDENTIE: POSTBUS 913, ROTTERDAM,
TELEFOON (010) 176920

VAN DE REDACTIE

Juist voor het verschijnen van dit nummer vernam de redactie dat ons bedrijf ook onderdelen heeft geleverd voor de kabelbaan over de Grevelingen. Zoals bekend, wordt de Grevelingen, als onderdeel van de Deltawerken, afgesloten door een dam die zal worden gestort vanuit gondels die langs een kabelbaan van de ene oever naar de andere lopen. Bij de R.D.M. werd de spaninrichting voor deze kabelbaan vervaardigd. De voorplaat van dit nummer van „Nieuws van de R.D.M." geeft een beeld van het transport van deze werkstukken.

In dit nummer wordt om te beginnen een overzicht gegeven van de gang van zaken in onze bedrijven in 1963 met een toelichting daarop van de Directie. Voorts komen wij in deze uitgave ondermeer wat uitvoeriger terug op een door de R.D.M gemaakt boorplatform waarvan U al iets vernomen zult hebben via de pers en de T.V. Mogen wij ook Uw aandacht vragen voor de vermaning die de politie in dit blad tot U richt ?

OVERZICHT 1963

Het is niet toevallig, dat in de maand mei de gratificatie wordt uitgekeerd. Het tijdstip van uitbetalen valt namelijk samen met de vaststelling van de in het voorafgaande jaar door het bedrijf behaalde resultaten. Over deze resultaten wordt jaarlijks in de maand mei, als de boeken over het afgelopen jaar zijn afgesloten en gecontroleerd, verslag gedaan aan de aandeelhouders en tevens wordt dan voorgesteld hoeveel dividend over het aandelenkapitaal zal worden uitgekeerd. Door de goedkeuring van jaarstukken en dividendvoorstel door de aandeelhouders worden deze dan definitief vastgesteld.
Beter dan een wandeling door het bedrijf met zo hier en daar een praatje geeft het jaarverslag een totaalbeeld van de gang van zaken. Wie het jaarverslag doorleest ziet het bedrijf als het ware in vogelvlucht : grote lijnen en niet zo veel verwarrende details. De grote lijn van de gang van zaken op de R.D.M. in 1963 laat in de eerste plaats zien, dat in de sector nieuwbouw schepen de situatie nog niet erg zonnig is. Er is, bij de huidige stand van de vrachtenmarkt wel vraag naar nieuwe schepen, doch de internationale concurrentie is groot, een concurrentie waarvan vooral de Nederlandse werven de gevolgen ondervinden door de lage prijzen die met name de Japanse scheepsbouw bedingt en door de subsidie aan de scheepsbouw in een aantal andere landen.

Maar tevens blijkt uit het jaarverslag, dat wij door activiteiten op het gebied van de algemene machinebouw, het maken van constructies voor waterbouwkundige werken en voor de aardolie-industrie, toch nog aardig in de pas blijven. Met dat al was het bedrijfsresultaat — evenals op andere grote Nederlandse werven — in 1963 weer wat lager dan in het voorafgaande jaar. Aan de aandeelhouders is dan ook een lager dividend voorgesteld en in verband hiermede moest ook de gratificatie wat lager zijn. Wij mogen hiervoor verder verwijzen naar de uiteenzetting van de Directie op pagina 4.
Om nog even terug te komen op de nieuwbouw: aan het eind van 1963 hadden we toch één order meer in uitvoering dan eind 1962. In de loop van vorig jaar is één schip afgeleverd, de Doelwijk, maar er kwamen twee nieuwe opdrachten voor in de plaats, namelijk het motorvrachtschip Moerdyk voor de H.A.L. en een tanker van 63.000 ton draagvermogen voor Shell Tankers. De prijzen waarvoor wij deze schepen moesten aannemen liggen zo laag, dat het niet te verwachten is, dat we op korte termijn verdere nieuwbouworders zullen aantrekken, mede omdat nu tot begin 1966 een redelijke bezetting van de nieuwbouwafdeling is verkregen.

Reparatie

In de afdeling reparatie liggen de zaken wat gunstiger, hoewel ook hier de concurrentie een grotere rol gaat spelen en soms minder gunstige prijzen kunnen worden bedongen. Maar hier heeft het bedrijf dikwijls te kampen met een tekort aan personeel, waardoor niet op alle aangeboden opdrachten kon worden ingegaan. In 1963 hebben wij 761 schepen gerepareerd, waarvan 436 in eigen dokken (vorig jaar 769 schepen waarvan 403 in eigen dokken).
De bezetting in de reparatieafdeling gaf ook veel werk in werkplaatsen. Bovendien trok de machinefabriek veel werk aan op ander gebied, zoals het smeden van zware krukassen, waarvan een groot aantal voor buitenlandse opdrachtgevers. Een bijzondere opdracht voor onze werkplaatsen is ook het werk aan de draaipunten en het samenbouwen van onderdelen voor de rivierschuiven van de Haringvlietsluizen.
In de ketelmakerij leverde men een aantal belangrijke objecten af voor olieraffinageinstallaties en voor de exploitatie van de „gasbel" in Slochteren.
Bijzonder veel eer heeft de R.D.M. ingelegd met een voor de Euratom-reactor te Ispra (Italië) gemaakt roosterverstelmachanisme. Overigens liggen de toepassingen van de kernenergie nog voor een groot deel in de toekomst en ons deelgenootschap in Neratoom heeft vooralsnog niet geleid tot de verwachtingen, die men er aan had gesteld. Maar ons bedrijf blijft op dit gebied zeer geïnteresseerd daar wij als weinig anderen in staat zijn moeilijke opdrachten op het terrein van de kernenergie te aanvaarden.
Voor wat de investeringen betreft, verwijst het jaarverslag naar de uitbreiding van de machinefabriek, waardoor deze tot de best geoutilleerde van Europa is gaan behoren. Het verslag vermeldt met name de verlenging van de holboorbank tot een totale lengte van 44 meter. Hierdoor kunnen thans in eigen bedrijf de 18 meter lange, over de gehele lengte hol geboorde schroefassen worden vervaardigd voor de nieuwe fregatten van de Koninklijke Marine.

Pensioenvoorzieningen

Al het werk dat in het afgelopen jaar tot stand is gekomen werd verricht door mensen, die zich nog in wat we noemen hun actieve periode bevinden. Er komt echter voor ons allen een leeftijd, waarop wij het werk moeten neerleggen om het aan de jongeren over te laten. De meesten van ons zetten op 65-jarige leeftijd een streep onder hun actieve periode en gaan dan genieten van een welverdiend pensioen. Er is een tijd geweest dat velen met enige zorg het tijdstip zagen naderen, dat zij met pensioen zouden gaan. De pensioengewoonte is bij ons bedrijf reeds in 1927 begonnen en in de loop der jaren werden hiervoor belangrijke bedragen opzij gezet. Voor onze werknemers geldt thans dat hun oudendagsinkomen opgebouwd wordt door de uitkering ingevolge de Algemene Ouderdomswet, verhoogd met de uitkering op grond van de geplakte zegels op de rentekaart, de uitkeringen uit het „Bedrijfspensioenfonds voor de Metaalindustrie" (dit jaar voor 't eerst ook voor de beambten), de uitkeringen van de Stichting Pensioenfonds R.D.M. en, voor zover zij de pensioengerechtigde leeftijd

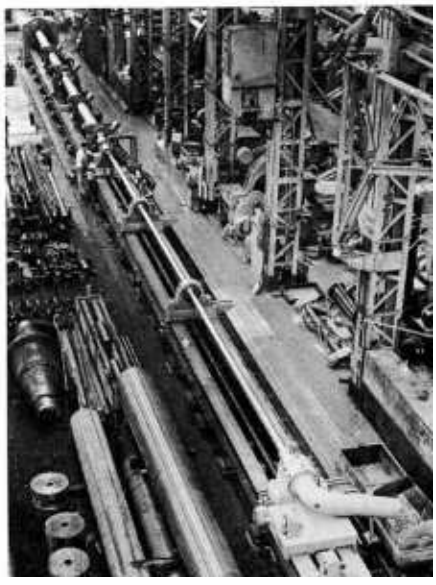

De 44 meter lange holboorbank

in dienst van de onderneming bereiken, een aanvullende uitkering van de onderneming.
Voor de weduwen is er een overeenkomstige opbouw, doch zonder de Stichting Pensioenfonds.
Uit de in het jaarverslag opgenomen cijfers zult U zien dat dit jaar door de R.D.M. aan de Stichting Pensioenfonds werd bijgedragen ƒ 800.044,—, aan het Bedrijfspensioenfonds ƒ 774.135,— en aan de aanvullingsfondsen tezamen ƒ 2.223.604,—, in totaal ƒ 3.797.783,—.
Voorts werd er voor ƒ 116.683,— aan rentezegels geplakt.
Met de werknemersbijdrage aan het Bedrijfspensioenfonds erbij gerekend wordt dit een bedrag van bijna ƒ 4.700.000,— dat voor de oudendags- en weduwenvoorziening opzij gezet werd. Een bedrag om stil van te worden.
Wanneer er gesproken wordt over lonen en arbeidsvoorwaarden staat als regel op de voorgrond het bedrag dat men in het loonzakje vindt. Daarnaast mag men echter niet over het hoofd zien dat er een tijd komt dat het loonzakje heeft afgedaan. Het is goed om te weten dat men werkt bij een bedrijf dat ook voor die tijd voorzieningen heeft getroffen en ieder jaar opnieuw daarvoor grote bedragen over heeft.

Van de Directie

Gaarne voldoen wij aan het verzoek van de redactie om nog enige toelichting te geven op de financiële gegevens van de jaarstukken en op de gevolgen daarvan.
Het bedrag dat wij in 1963 voor ons werk ontvangen hebben is wat geringer dan in het jaar daarvoor. Met wat minder mensen hebben wij wat minder geproduceerd en het prijsniveau van ons werk lag ook wat lager, zodat uiteindelijk nogal wat minder ontvangen is. Aan de uitgavenkant, bracht de loonsverhoging van januari 1963 een verhoging van de kosten mede, terwijl aan materialen en bedrijfsonkosten geen grote verschillen optraden.
Het verschil van deze inkomsten en uitgaven is het bruto bedrijfsresultaat dat dus duidelijk minder geworden is. Het bedrag dat daarvan opzij gelegd wordt als afschrijvingen betekent de waardevermindering van onze inrichtingen door slijtage en verouderingen. Omdat wij er naar streven door regelmatige vervanging en aanpassing onze uitrustingen op peil te houden houdt dit bedrag ook verband met hetgeen wij hieraan uitgegeven hebben. Wat dan overblijft is „winst". Daarvan komt eerst, zoals in de statuten is vastgelegd, een primair dividend van 4 % ten goede aan de aandeelhouders dat beschouwd moet worden als de normale beloning voor de kapitaal verschaffers. Wat daarna als „overwinst" overblijft wordt in een bepaalde verhouding verdeeld over houders van aandelen en oprichtersbewijzen en het bestuur.
Bij de berekening van deze resultaten wordt er rekening mede gehouden dat een bedrag vergelijkbaar met deze „overwinst" gereserveerd wordt voor de gratificatie aan de werknemers. Op deze wijze zijn dus alle werknemers bij ons eigenlijk tevens aandeelhouders in dien zin dat zij op gelijksoortige wijze in de overwinst delen.
Uit wat hierboven gezegd is volgt al wel dat het aan de uitgavenkant niet minder wordt in 1964. De loonsverhoging van januari 1964 zal hier een flink stuk boven op leggen. Het zal dus nodig zijn, wil het resultaat niet nog verder achteruitgaan dat ook de inkomstenkant een toeneming vertoont. Het prijsniveau lijkt bepaald niet naar boven te zullen gaan en het zal dus uit de hoeveelheid produkt moeten komen. Dat betekent dat wij de produktiviteit, dat is de hoeveelheid werk per man en per jaar moeten trachten te verbeteren. In ons soort bedrijf is automatisering hiervoor geen bruikbaar middel, daarvoor lenen onze werkzaamheden zich nauwelijks. Wij moeten het van de goede organisatie van de produktie en de plichtsbetrachting van de werknemers hebben en het lijkt ons dat hier nog mogelijkheden te over zijn. Het zal ons aller taak zijn hiertoe in het komende jaar naar ieders vermogen bij te dragen. Zeer veel dank zijn wij verschuldigd aan allen die door hun toewijding en plichtsbesef het resultaat van dit jaar hielpen tot stand komen. Wanneer wij er in slagen de mogelijkheden van ons prachtige bedrijf in het lopende jaar zo te benutten dat wij de kostenstijgingen in evenwicht houden dan werken wij niet alleen ten bate van het bedrijf, maar ook in ons aller belang. Moge een ieder door eerlijke en juiste taakvervulling aan het resultaat van 1964 zijn steentje bijdragen !

Arend Bijl is overal

De aard van zijn werk brengt mee, dat men hem overal op het bedrijf wel eens ziet: Arend Bijl. Hij is één van de mannen van de terreindienst en houdt als zodanig de zaak netjes, ruimt afval en oud materiaal op, maar sluit ook de schepen die bij ons op steiger liggen aan op de waterleiding. Beheert voor de brandbeveiliging van die schepen een aantal slangen met diverse koppelingen en vernietigt „oude archieven" die men liever niet op een vuilhoop deponeert.

De oogopslag van Arend Bijl is die van een man die gewend is in de verte te zien. Van een man ook die gewend is te zeggen wat hij denkt. En in wat hij denkt zit dikwijls en terecht veel kritiek op situaties en op mensen. Wat niet zeggen wil, dat Bijl een man van wrok is. Integendeel, hij is graag bereid van de dingen en de mensen de prettigste kant te zien. In de winter 1962/63 viel het bijvoorbeeld helemaal niet mee de waterleidingen naar de bij ons afgemeerde schepen vorstvrij te houden. Maar hij vond het een sport de ijzige greep van de winter van de waterleidingen af te houden. In het algemeen brengt zijn taak mee, dat hij nogal eens onder minder plezierige omstandigheden werk moet verrichten. Goed, zegt de heer Bijl, mijn lichaam is eraan gewend om zware lasten te verzetten en het buitenwerk bevalt me.

Ja, hij is het buitenzijn gewend en van heel jong af gewend zwaar werk te doen. Terwijl hij een halfzware rolt, haalt Arend Bijl het een en ander op uit zijn jeugd. Zijn vader, kruidenier en handelaar in ellewaren (textiel zeggen we tegenwoordig) kon met zijn nering de monden van zijn tien kinderen nauwelijks open houden. Toen Arend negen jaar was moest hij maar eens zien wat te gaan verdienen. Hij kreeg werk, als landbouwersknecht. 's Ochtends om halfzes van huis en 's avonds om halfzeven thuis en negen jaar .... Voor een gulden per dag.

Toen Arend zich meldde bij de boer voor werk wilde hij wel weten wat hij zou gaan verdienen. „Snotneus", zei die boer, „wat denk je wel?". Zei Arend „Ik wil een gulden per dag hebben. Als U vindt dat ik die gulden verdiend heb, dan betaal je een gulden en anders schop je me er maar uit". Wel, Arend kreeg zijn gulden.

Een aantal boeren heeft Arend Bijl versleten. Bij de laatste werkte hij veertien jaar, daarna zocht hij werk elders. Hij vond dat op de R.D.M. Het maakt niet zoveel verschil meer, vindt de heer Bijl, want de landbouw is intussen ook geïndustrialiseerd.

Arend Bijl, die 37 jaar was toen hij tien jaar geleden bij de R.D.M. kwam werken, heeft het boeren er niet helemaal aan gegeven. Hij heeft twee stukjes land, samen ongeveer een vijfde hectare, waarop hij groenten teelt en aardappels en suikerbieten verbouwt. Zware grond, zoals overal in de Hoekse waard. Zijn land lag donker en vochtig te schitteren in het dunne voorjaarszonnetje toen we hem bezochten op zijn domein. Hij ging ons voorop, zeker stappend op zijn klompen, terwijl wij op stadse schoenen achter hem aan glibberden. Ja, hier in het boerenland is hij thuis .... boerenland zo lang als het nog duurt. Hij wijst ons achter zijn land de hopen zand die het tracee markeren van de autosnelweg, die straks van de brug over het Haringvliet aansluiting gaat geven op de brug van Brienenoord.

Trouwens er gaat nog meer veranderen in de wereld van Arend Bijl. Zijn dorp Westmaas, gebouwd aan de dijk langs de binnenmaas, krijgt straks misschien een boulevard en er komen bungalows en forensen en toeristen. Maar hij is er aan gewend de dingen te nemen zoals ze vallen. Tot die dingen behoren, dat hij negen jaar was toen hij ging werken, dat zijn vrouw in het laatst van de oorlog — ze woonden toen in een noodwoning naast een Duitse geschutsopstelling — een ernstig beenletsel opliep door een geallieerde granaatscherf, dat hij van het land naar de scheepswerf trok.

Trouwens hij zal zijn kinderen niet meer in de landbouw sturen. Zijn oudste zoon — er zijn acht kinderen van 4½ tot 20 jaar — is timmerman. De oudste dochter helpt moeder thuis en de rest leert of moet nog naar school. Het reilt en zeilt wel bij Bijl thuis en op zijn werk. En als de dingen hem niet bevallen, dan maakt hij van zijn hart geen moordkuil.

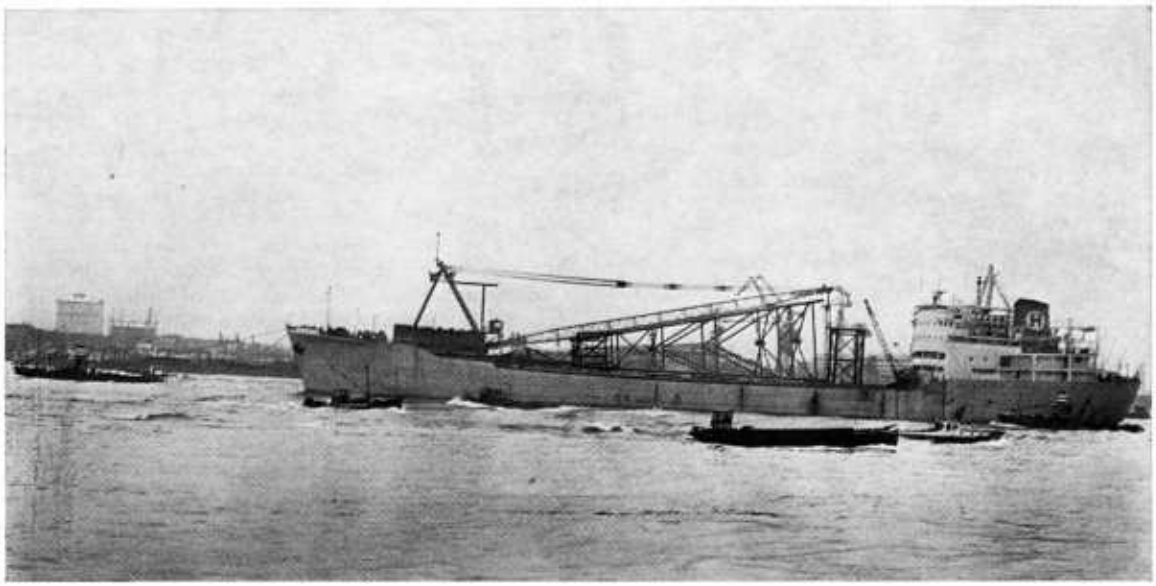

OLIERUSH . . .

Op 22 april heeft het werkschip Global Adventurer zee gekozen met bestemming Duitse Bocht en met aan boord een op onze werf gebouwd spectaculair werkstuk voor de jacht naar olie in het Nederlands/Duitse waddengebied. Dat werkstuk heet officieel boorput-beschermingsplatform. Het zal ergens in de Duitse Bocht op de zeebodem worden geplaatst en daar worden gebruikt in combinatie met het mobiele booreiland Mr Louie (een soortgelijke installatie als de Mr Cap die op de Nederlandse waddenkust al in bedrijf is voor de Caltex). Op het moment dat dit blad verschijnt zal de Mr Louie, die een zeer moeizame sleepreis van Texas naar onze contreien heeft gemaakt, wel ongeveer op de plaats van bestemming bij Borkum zijn aangekomen. Het door ons gebouwde platform zal, samen dus met de Mr Louie, bij Borkum worden ingezet door het Duitse Noordzee Consortium, waarin een tiental maatschappijen samenwerkt.

Het aan boord van de Global Adventurer hijsen van het boorplatform op 13 april (desondanks zeer vlot verlopen!) was zo'n indrukwekkend karwei, dat de N.T.S. het wel de moeite waard vond er iets van op het beeldscherm te brengen. De operatie verliep, zoals gezegd, zeer vlot. Kort na één uur namen de kranen op de helling voor de scheepsbouwloods de ongeveer 100 ton wegende onderbouw op, waarna het gevaarte tot vlak bij de waterkant werd gemanoeuvreerd. Daarna werd het werk overgenomen door het hijstuig van de Global Adventurer (hefvermogen 270 ton), waarmee de boortoren niet alleen op het dek van het werkschip moest worden geplaatst, maar bovendien vooraf nog een kwart slag moest worden gedraaid. Om drie uur rustte het boorplatform, overeenkomstig het plan, op het dek van het werkschip.

Het putbeschermingsplatform is bij de R.D.M. gebouwd in opdracht van Brown and Root - Heerema S.A., een ingenieurs- en aannemersbedrijf dat ook eigenaar is van de Global Adventurer, waarvan

de Nederlandse vestiging het bureau Heerema in Den Haag is. Het totale bouwsel is 63 meter hoog en geconstrueerd om te opereren bij een waterdiepte van 36 meter. Het bestaat om te beginnen uit een onderbouw van 42 meter hoog. Deze onderbouw wordt met heipalen van hoogwaardig staal op een locatie in de zeebodem verankerd. Daarna wordt het platform van de Mr Louie, waarin in één van de kopeinden een uitsparing is gemaakt, tegen het beschermingsplatform aan gemanoeuvreerd. Het dek van de Mr Louie omsluit het beschermingsplatform aan drie zijden. De onderbouw van het putbeschermingsplatform, dat een totaalgewicht heeft van ongeveer 100 ton, kan van de Global Adventurer overboord worden gezet met een kraan die een hefvermogen van 270 ton heeft. Met dezelfde kraan wordt op de verankerde onderbouw een tweede platform geplaatst dat weer tien meter hoger ligt. Vanaf dit zogenaamde kelderplatform kan men de nodige manipulaties tijdens de boring uitvoeren. Heeft de boring succes, dan wordt 6 meter boven het kelderplatform nog een produktiebordes geplaatst en vijf meter daarboven nog eens een helikopterplatform. Het is namelijk de bedoeling, dat het personeel dat te pas komt aan de produktie van een boring die succesvol is gebleken als regel met een hefschroefvliegtuig wordt gebracht en gehaald. Het helikopterbordes heeft een oppervlakte van 12,2 x 12,2 meter, aan de voet van de onderbouw staan de poten, waarop de constructie rust, 16 meter uit elkaar. De vier dekken van het complete bouwsel zijn berekend op een belasting van 2500 kilo per vierkante meter.

De vrijwel geheel uit buizen bestaande constructie, met een totaalgewicht van 132 ton, moest natuurlijk extra zorgvuldig worden beschermd tegen de invloeden van weer en water. Vanaf 2½ meter onder de laagwaterlijn is een conserverende bewerking uitgevoerd met zinkstofcompound verf en epicotetarverf. Onder water wordt de constructie kathodisch beschermd.

Toen het Noordzee Consortium eenmaal besloten had de Mr. Louie in te schakelen voor olieboringen in de Duitse Bocht moest ook op zeer korte termijn het putbeschermingsplatform worden gebouwd. Toen de R.D.M. op 14 februari van dit jaar de bouw contracteerde moesten de tekeningen nog binnen komen en de materialen worden besteld. De tekeningen kwamen op 28 februari en tussen 6 en 13 maart kwamen de materialen aan. Op 6 april was het bouwsel voor verscheping gereed. Bovendien heeft men tijdens de bouwtijd nog een wijziging in de opzet van het platform moeten verwerken. Men was namelijk uitgegaan van een waterdiepte van 30 meter, maar tijdens de bouw kwam men tot de conclusie dat het veiliger was te rekenen op een waterdiepte van 36 meter.

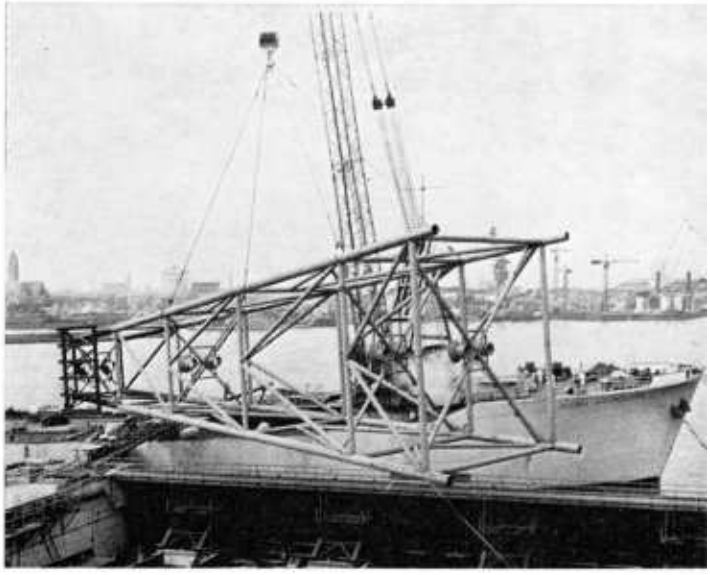

Begin 1963 werd een loonsverhoging betaald van 5 cent per uur met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 1963, en wel, teneinde geen administratieve moeilijkheden te veroorzaken, in de vorm van een gelijk bedrag voor alle werknemers op uurloon.

De door de Vakverenigingen gestelde vraag of wellicht sommige categoriën hierdoor iets te kort zijn gekomen is opgelost, doordat de Directie een bedrag van *f* 2.240,— ter beschikking gesteld heeft van de Ondernemingsraad voor een door haar te bepalen doel.

De Ondernemingsraad heeft besloten dit bedrag in de kas van het Overlijdensfonds te storten.

Halve eeuw Tuindorp Heyplaat

Huisvestingsproblemen zijn er altijd geweest. In vroeger jaren heeft het „onder-dak-brengen" van gezinnen evenzeer hoofdbrekens gekost. Misschien wat minder spectaculair dan tegenwoordig, maar toch heeft menig gemeentebestuur in zijn tijd met het euvel gezeten en getracht dit belangrijke aspect van zijn werkzaamheden zo goed mogelijk te behartigen.
Dat dit niet overal „zo goed mogelijk" werd gedaan, is vandaag aan de dag nog zichtbaar. Met name in de grote steden. Daar ging veelal de baat voor de kost. Hoe meer mensen men op een zo'n klein mogelijke oppervlakte kon samenbrengen, hoe liever men dat had. Vandaar dat we in havensteden en grote industrieplaatsen nog woonwijken aantreffen waar mensen opeengepakt worden gehuisvest.
Minimaal kleine woningen, soms drie- en vierhoog opgetrokken in smalle straten waar de zon nauwelijks toegang heeft en voor beplanting geen centimetertje is overgelaten. Een troosteloze aanblik van grijze steenmassa in een monotone herhaling van stijl. Kazernewoningen, bestemd voor de fabrieksarbeider en zijn gezin . . . .
Dat het ook anders kan heeft de Bouwmaatschappij Heyplaat bewezen. Wat door haar in een halve eeuw tot stand werd gebracht op het gebied van personeelswoningen, is waarachtig waard om te vermelden.

LANGDURIGE ONDERHANDELINGEN

Al spoedig na de stichting van de R.D.M. in 1902 werd door de toenmalige directie in beginsel besloten een arbeiderswijk te stichten. De grote afstand naar „de stad" en de gebrekkige communicatiemiddelen uit die dagen noodzaakten de R.D.M.-directie kort bij huis te blijven, temeer om in verband met de uitbreiding van de werkzaamheden en de vele (spoed)reparatiekarweien personeel direct bij de hand te kunnen hebben.
De meest nabijgelegen grond, ten westen en zuiden van de werf, behoorde aan de gemeente Rotterdam. De eerste pogingen om grond te kopen of in erfpacht te verkrijgen mislukten, omdat de uitbreidingsplannen van de gemeente Rotterdam voor deze omgeving nog niet waren vastgelegd.
Er werd langdurig onderhandeld en onze eerste directeur, Ir. M. G. de Gelder, heeft heel wat woorden gesproken in deze zaak, echter zonder resultaat. Aan het standpunt dat stedelijk belang prevaleerde boven het particuliere(!) bleek niet te tornen. En de jaren verstreken . . . .
Nu nog ondervinden we daarvan de narigheid : Omdat er nu eenmaal niet voldoende grond beschikbaar was, moest het hoofdkantoor (te) smal worden opgezet. Toen uitbreiding hiervan noodzakelijk bleek was het tuindorp reeds grotendeels ontstaan en bleef er niets anders over dan in verticale richting te vergroten.

OPEN BEBOUWING

Ondanks het ontbreken van de vereiste toestemming werden de R.D.M.-plannen voortgezet, totdat eind 1913 de goedkeuring werd verkregen en verdere uitbreiding van het terrein werd toegestaan. Ten zuiden van de werf, in het „land van Courzand" werd aan de R.D.M. een stuk grond van ca 1,23 ha in erfpacht afgestaan, bestemd voor personeelswoningen. Eindelijk konden de plannen worden verwezenlijkt, eigen woningen bij het bedrijf. Of, zoals dichterlijk in „een halve eeuw Droog-

dok" staat vermeld: „het adagio in de bruisende R.D.M.-symfonie".
Op 14 mei 1914 werd de Bouwmaatschappij Heyplaat gesticht; de R.D.M. verschafte hiervoor het benodigde kapitaal.
Genoemd naar de aloude naam van de grond waarop het verrees, heeft Tuindorp Heyplaat niets van de zgn. kazernebouw. Integendeel. Aangespoord door goede voorbeelden van personeelshuisvesting in Birmingham en Liverpool is van meet af aan gestreefd naar een open bebouwing. Geen hoog opgetrokken huizenblokken in benauwend smalle straten, maar een rustige groepering van woningen in een gevarieerde omgeving. Met veel aandacht voor beplanting.

BEWONDERING

De langgerekte strook grond, thans uitgestrekt tot aan pier 6, leent zich nauwelijks voor open bebouwing. Met dit nadeel als achtergrond is er grote bewondering voor de wijze waarop de Bouwmaatschappij Heyplaat in samenwerking met de Amsterdamse architect H. A. J. Baanders en later met de Haagse bouwmeester S. de Clercq de monotonie, die dergelijke wijken bedreigt, heeft weten te omzeilen.
Talrijke variaties in de gevels zijn aangebracht, zelfs in het materiaal is grote verscheidenheid te zien. Er kwamen poortgebouwen, pleinen en plantsoenen.
Ook aan het silhouet is de nodige aandacht besteed. Enkele hoge gebouwen, kerken en scholen, werken mee aan een rustig en evenwichtig dorpsbeeld, dat uit de verte duidelijk waarneembaar is.

EEN EN TWINTIG WINKELS

Door de latere uitbreiding van het tuindorp ten westen van de Courzandseweg, architect Ir. J. W. C. Boks te Rotterdam, omvat deze Rotterdamse woonwijk thans 802 woningen waarin de ruim drieduizend inwoners een aparte gemeenschap vormen.
De R.D.M. heeft ten behoeve van haar werknemers zoveel als mogelijk is in het dorp samengebracht.
Er zijn een en twintig winkels voor allerlei zaken, waarvan tien verenigd in het Winkelcentrum Heyplaat. Er is een bad- en wasinrichting, een jonggezellenhuis (31 slaapkamers en een gecombineerde eet- en conversatiezaal) voor werknemers die veraf wonen en „in de kost" willen zijn en een verenigingsgebouw Courzand, tevens café-restaurant. Een muziekpaviljoen beheerst de omgeving van het Rondoplein.
Voor het godsdienstige deel van de bevolking verrezen drie kerkgebouwen, nl. de Gereformeerde kerk, de Rooms Katholieke kerk en de Julianakerk voor de Ned. Hervormde gemeente. Hoewel op korte afstand van elkaar gelegen passen deze gebouwen uitstekend in de structuur van het dorp.

JEUGD- EN BEJAARDENZORG

Voor het onderwijs van de Heyplaatse jeugd is er de kleuterschool met benijdenswaardige speelplaatsen. Voorts een openbare en christelijke lagere school.
Medio juni 1954 werd de D. C. Endert Jr. - Stichting gelegen aan de Courzandseweg in gebruik genomen. Dit moderne bejaardengebouw bevat 18 woningen voor echtparen, 8 kamers voor alleenstaanden en 2 ziekenkamers.
Behalve voor de huisvesting is ook voor de ontspanning gezorgd. Men vindt in het gebouw een recreatiezaal met een bescheiden bibliotheek, een kamerbiljart en andere spelen. In de eetzaal bevindt zich een radio- en een televisietoestel.

Zowel de huisjes als de kamers voor alleenstaanden zijn aangesloten op de centrale verwarming en alle bewoners hebben de beschikking over koud en warm water.
Het complex is omgeven door gazons, kleine tuinen bij de woningen en voorts een grote gemeenschappelijke tuin.

MEDISCHE DIENST

Voor de medische verzorging van de bewoners is er de dorpsarts. In zijn artistieke woning aan de Courzandseweg bevindt zich eveneens een apotheek. Een tandarts houdt enige malen per week zitting in de D. C. Endert Jr.-Stichting waar hij een moderne behandelingskamer ter beschikking heeft en sinds korte tijd is er ook een Groene Kruis gebouw, waarop men terecht trots is.

NOG ÉÉN VAN DE HEY

Niet vermeld, maar evenzeer belangrijk, zijn de posten voor politie en brandweer, het hulppostkantoor en de grote rijwielenbergplaats, voor de werknemers die per fiets of brommer reizen.
Ook de sportterreinen aan de Rondolaan, het enige overgebleven recreatiegebied van Tuindorp Heyplaat, hebben een belangrijke functie. De „R.D.M.-ers" hebben hun eigen voetbalterrein en ten behoeve van de Noorse Welfaredienst heeft de R.D.M.-directie in 1951 het sportterrein „Norge" ten geschenke gegeven, in aanwezigheid van kroonprins Olav van Noorwegen.
De ruime speeltuin hierachter, waar de jeugd zich volop kan vermaken en waar op feestdagen vele evenementen plaats vinden, ligt rondom in het groen. Deze sportterreinen vormen tevens een onmisbare groenstrook tussen de woningen aan de Rondolaan en het Waalhavengebied, waar de steenkool en het ijzererts soms tientallen meters hoog ligt opgestapeld.
Aan het begin van het dorp, bij de grens van een nieuw uitbreidingsplan van de gemeente Rotterdam, staat nog eenzaam en verlaten een houten woning, voorheen een kruidenierswinkel, thans een slijterij. Enige herinnering aan het voormalige buurtschap De Hey.

BELANGRIJKE BIJDRAGE

Na alles wat we schreven over het Tuindorp Heyplaat is er waardering voor het werk van de Bouwmaatschappij Heyplaat. Nog steeds is er een nijpend gebrek aan voldoende woonruimte; daarom is het te prijzen dat in combinatie met de R.D.M. een belangrijke bijdrage is geleverd tot leniging van deze nood. Het nieuwbouwgedeelte op Tuindorp Heyplaat en de ruim tweehonderd woningen in Pendrecht zijn daarvan een bewijs.

Lonen en werkgelegenheid (III)

Met onderstaand artikel willen wij voorlopig de bespiegelingen afsluiten over het probleem van lonen en werkgelegenheid en over wat daarmee samenhangt in de dagelijkse praktijk van ons bedrijf. Bij het nagaan van de kosten, die in een bedrijf als het onze worden gemaakt hebben wij in het vorige artikel stilgestaan bij de factor materiaal. Nu de loonfactor. Let wel, er staat niet het loon, maar de loonfactor. Om dit begrip te verduidelijken moeten wij even een zijsprong maken. In een bedrijf worden tal van kosten gemaakt, die niet direct verband houden met de produktie, maar die toch onvermijdelijk zijn. Voor de grond waarop het bedrijf gevestigd is moet grondbelasting betaald worden, gebouwen en machines moeten onderhouden worden, de werkplaatsen moeten verwarmd en verlicht worden. Voorts zijn er de kosten van toezicht, tekenkamers, administratie, enz. En niet te vergeten de sociale lasten die aan lonen en salarissen onlosmakelijk verbonden zijn. Al deze en nog veel meer andere kosten, die wij kunnen samenvatten onder het begrip „algemene uitgaven", worden uitgedrukt in een percentage van het loon van de mensen, die direkt aan de voortbrenging van het schip meewerken, het „produktieve loon" geheten. Dit percentage noemen wij de „omslag voor algemene uitgaven".

Nu gaan wij terug naar onze kostprijsberekening. Als wij de loonfactor zo laag mogelijk willen houden, moeten wij letten op drie factoren, namelijk het aantal uren, het uurloon en de omslag.

Laten wij met de tweede factor, het uurloon, beginnen. De tijd, dat op het uurloon bezuinigd kan worden, is voorbij, immers wij hebben een c.a.o. Als wij laag willen aanbieden zullen wij het dus moeten vinden in de andere factoren, het aantal uren en de omslag.

In de eerste plaats is van belang het aantal uren dat voor het aan te nemen werk wordt uitgetrokken. Hoe minder uren er nodig zijn om het werk uit te voeren, des te lager de aanbiedingsprijs kan worden.

En nu de derde factor, de omslag voor de „algemene uitgaven". Wij hebben gezegd, dat de omslag uitgedrukt wordt in een percentage van het direkte loon. Dat percentage wordt als volgt berekend :

$$\frac{\text{totaal van grondlasten, onderhoud, sociale lasten enz.}}{\text{totaal van direkt produktief loon}} \times 100\ \%$$

Het is van groot belang dat de uitkomst van deze formule zo laag mogelijk is.

Van de som boven de streep, de algemene uitgaven, is een deel niet te beïnvloeden, bijv. de grondlasten, de afschrijvingen, de sociale lasten. Voor een groot deel kunnen wij dit echter wel. De onderhoudspost kan gedrukt worden door met zorg met de produktiemiddelen om te gaan. Ieder ongelukje, ieder oponthoud, iedere aangebrachte schade kost geld, zelfs al is het voorwerp verzekerd (wat lang niet altijd het geval is). Dit geldt evenzeer voor de werknemers, die niet op direkte, doch op indirekte wijze aan de produktie meewerken, dus voor ons allemaal zonder uitzondering. Voorts is het van belang de groep van indirekte werknemers zo klein mogelijk te houden. Ook de werknemers waarvan het loon of salaris tot de „algemene uitgaven" wordt gerekend, zullen zich dus voor de volle 100 % moeten geven om de som boven de streep zo laag mogelijk te doen zijn.

De som boven de streep wordt gedeeld door de som onder de streep. Om een lage uitkomst te krijgen moet de som onder de streep zo hoog mogelijk zijn. Dit kan bereikt worden door opvoering van het aantal produktieve werknemers. Wij moeten dus komen tot een zo volledig mogelijke bezetting van ons produktieapparaat. Hiervoor zijn niet alleen meer mensen nodig dan thans in ons bedrijf werkzaam zijn, maar ook opdrachten om hen aan het werk te zetten en te houden. En die opdrachten krijgen wij alleen als onze prijzen lager zijn dan die van onze concurrenten bij een gelijkwaardige of liefst nog betere kwaliteit. En dit kan alleen bereikt worden als onze arbeidsprestaties en onze produktiemethoden beter zijn dan die van onze concurrenten.

Als U deze uiteenzetting heeft gevolgd zal het U duidelijk zijn, dat het noodzakelijk is de werktijd volledig en zo doelmatig mogelijk te benutten zonder dat er wordt „gejaagd". Dit geldt niet alleen voor degenen die direkt aan de bouw van een schip, of van welk produkt dan ook, meewerken, doch het is van toepassing op iedere werknemer, van hoog tot laag. Ieder zal op zijn eigen plaats in zijn eigen afdeling moeten nagaan of het mogelijk is het werk beter te doen verlopen. Alleen dan is het mogelijk een hoog loon te betalen en toch de werkgelegenheid te behouden en uit te breiden.

Jubilea

50 JAAR

C. D. de Jong
procuratiehouder en chef reparatie N.W.

De heer C. D. de Jong, die op 20 april jl. dit bijzondere jubileum herdacht, was nauwelijks veertien jaar toen hij in dienst trad bij de R.D.M. als jongste bediende. Niet alleen deed hij het werk dat hem als jeugdige knaap werd opgedragen zeer tot genoegen van zijn superieuren, de heer De Jong wist zich de werkzaamheden in de reparatiesector,de problemen daarbij en de juiste gang van zaken al spoedig eigen te maken.

Bij de overname van de Scheepsbouwmaatschappij Nieuwe Waterweg in 1925 werd de heer De Jong aldaar overgeplaatst in de functie van bedrijfsleider. Weinige jaren later volgde zijn benoeming tot chef afdeling reparatie N.W. en op 13 februari 1951 verleende de Directie hem procuratie.

Het personeel van de N.W., waaronder vele gepensioneerden, het kantoorpersoneel van de beide werven en vele zakenrelaties gaven op de gehouden recepties blijk van hun belangstelling en waardering uiteraard met fraaie herinneringsgeschenken.

25 JAAR

P. van der Vlist
gereedschapscontroleur

40 JAAR

A. P. van de Kieboom
werkmeester bankwerkers onderhoud

P. Mügge
chef afd. facturencontrole

L. Hooimeyer
werkmeester branders

I. van der Poel
brander

J. G. Vestdijk
hoofd afd. magazijnadministratie

Afscheid

Met ingang van 1 april 1964 werden gepensioneerd de heren

A. DUIZER

boorder, van 5 november 1945 af werkzaam op de R.D.M.

H. G. te FLIERHAAR

chef afd. technisch inkoop, van 1 juli 1919 af op de R.D.M.

G. VAN HATTUM

rep. bankwerker, werkzaam op de R.D.M. vanaf 19 januari 1924

E. L. HOUDTZAGERS

werkm. bankwerkers, vanaf 3 maart 1919 in onze dienst

D. SCHRIEK

gereedschapdraaier, vanaf 5 juli 1937 werkzaam op de R.D.M.

J. ZAGWIJN

rep. bankwerker, met een onderbreking vanaf 12 september 1921 werkzaam op de N.W. en de R.D.M.

Met ingang van 1 mei 1964 gingen met pensioen de heren

C. F. H. KERSKES

gereedschappenreparateur, vanaf 3 februari 1920 in onze dienst

A. SPRINGELING

ijzerwerker, sinds 16 februari 1914 met enkele onderbrekingen in dienst bij de R.D.M.

NOOIT KNIPPEN EN SCHEREN ALLEEN

Wie er in slaagt één van de leden van de staf van de afdeling reparatie in het dokkantoor vijf minuten ongestoord te spreken levert een hele prestatie. Een gesprek hier wordt steeds onderbroken door komende en gaande mensen en door de telefoon, waarbij dan een aantal kreten valt in een vaktaal die voor de buitenstaander nauwelijks te begrijpen is. Nu moet worden gezegd dat ons praatje op het dokkantoor ditmaal wel extra slecht uitkwam, omdat het bijzonder druk was in de reparatie. Er lag op dat moment een lijstje van schepen in reparatie (op de R.D.M., op de N.W. en op stroom), dat 26 namen telde. Een van agitatie lichtrose vertegenwoordiger van een buitenlandse rederij probeerde er nog een schip tussen gefrommeld te krijgen, wat een onmogelijkheid leek, maar wat tenslotte toch wel gelukt zal zijn, want onze werf verkoopt niet graag „neen". Over het dokprogramma wordt soms vier maal per dag gesproken voor men de zaak passend heeft .... en dan blijkt het toch nog een beetje anders te passen dan men zich na de vierde conferentie had voorgesteld.

De grote drukte in de reparatie is mogelijk toe te schrijven aan de lichte verbetering die tegen de winter op de vrachtenmarkt is ingetreden. Schepen, die lange tijd stil hadden gelegen, gingen varen als bezetenen en nu is dan het tijdstip aangebroken waarop uitgestelde reparaties en onderhoudsbeurten toch echt eens een keer moeten worden uitgevoerd. En dan komt er een tweede moeilijkheid om de hoek kijken. Een schip wordt gedokt voor „knippen en scheren" (het schoonmaken en verven van de huid), maar als het schip eenmaal in dok ligt, blijkt er dikwijls nog wel wat meer aan te doen. Heel wat meer. Het blijft nooit bij knipen en scheren alleen.

Eind april werd de drukte op de werf nog eens extra vergroot door een aantal spoedeisende voorzieningen aan de Rotterdam. Maar ja, het is natuurlijk altijd aardig „onze eigen Rotterdam" even bij ons te hebben.

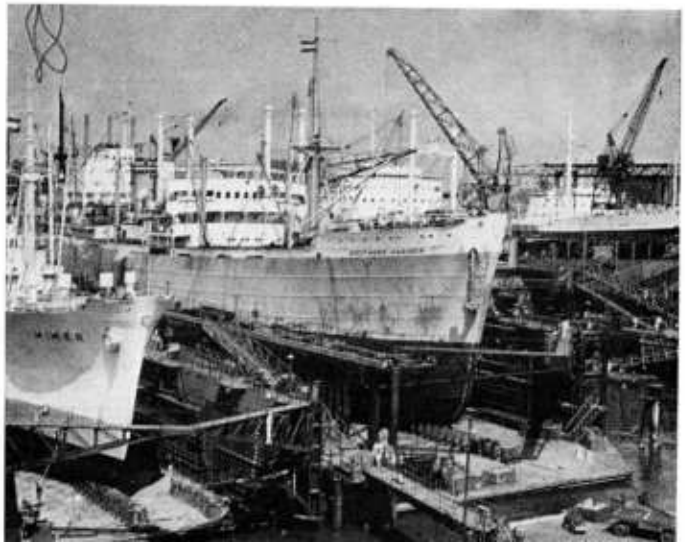

Voor de bakker.....

Mag ik even met u praten? Nee, u behoeft niet te schrikken, daar is absoluut geen reden voor. Al ben ik van de politie, daarom kom ik u nog niet arresteren. En uw jongens hebben ook niets op hun kerfstok hoor. Het gaat om iets anders....

Over dat briefje achter de ruit.

De bezorgers aan huis hebben het niet altijd gemakkelijk. Ze moeten nogal eens een keertje terugkomen bij afwezigheid van de bewoners en tijd is geld, vandaag aan de dag meer dan ooit.

Het is fijn als u dan zo vertrouwelijk, en dat is de bakker waard, hem vertelt door dat briefje waar hij de sleutel kan vinden. Dat vertrouwen op zijn eerlijkheid stelt hij zeer op prijs. De broden legt hij netjes op de trap of op de keukentafel (misschien wel in de trommel) en de sleutel gaat weer onder de mat. Op dezelfde plaats en even onzichtbaar als voordien.

Maar zeg nu eens eerlijk, is dat niet een klein beetje gevaarlijk ook? Zal iedereen die dit briefje leest en dus van uw afwezigheid op de hoogte wordt gesteld doorlopen en denken: Dit is een boodschap alleen voor de

bakker? Heus mevrouw, het kan gevaarlijk zijn en het is beslist niet uitgesloten dat dit briefje aanleiding wordt van een hoop narigheid.
De Rotterdamse politie stelt u voor geen briefjes op de deur of achter de ramen te plakken waaruit blijkt dat u niet thuis bent. Laat niemand buiten uw familiekring of beste vrienden weten dat u elders verblijft door middel van zo'n duidelijk, maar gevaarlijk berichtje. Doe het mondeling aan uw goede buren of zo. Zij willen best het brood voor u aannemen, want u blijft toch niet zo lang weg? Zullen we dit afspreken? Prachtig! Dus in het vervolg geen briefjes meer en de groeten aan de bakker. Hij is er beslist niet boos om.

D E N K T U O M D E S L E U T E L ? ?

Bureau Voorkoming Misdrijven
Hoofdbureau van Politie Rotterdam
Tel. (010) 11 40 00, toestel 175
Noodgevallen dag en nacht 9.4

HET ONDERHOUD VAN KERNSCHEPEN

Juist dezer dagen is bekend gemaakt, dat het eerste bezoek aan de Rotterdamse haven van het eerste door kernenergie voortgestuwde schip voor vredesdoeleinden, de „Savannah" in het begin van de maand oktober zal vallen. Het schip zal natuurlijk wel veel bekijks hebben, maar over een aantal jaren zal de verschijning van een atoomschip in onze havens niet veel opzien meer baren. Mogelijk gaan wij ze straks op onze eigen werf bouwen. En tegen de tijd, dat door kernenergie voortgestuwde schepen gewoon beginnen te worden, zullen er bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen voor het onderhoud en de reparatie van dergelijke schepen.

Over deze kwestie is een aantal suggesties gedaan door Ir M. C. van Veen, hoofd van de afdeling reactorbouw van de R.D.M., in een voordracht die hij eind april heeft gehouden op een studiebijeenkomst in Antwerpen van Belgicatoom en het Nederlands Atoomforum. Eén van de door de heer Van Veen voorgestelde voorzieningen is een coöperatief splijtstofwisselstation, een soort bunkerstation dus, waar atoomschepen nieuwe splijtstof voor hun reactor zullen kunnen betrekken. Zo'n splijtstofwisselstation zou dan tevens kunnen fungeren als operatiebasis voor een hulpschip, dat zou moeten worden ingeschakeld om periodiek (bijvoorbeeld om de drie maanden) radio-actieve afvalstoffen in ontvangst te nemen van de door kernenergie voortgestuwde schepen. Dat overnemen van afvalstoffen zou moeten gebeuren terwijl het atoomschip in de haven ligt om te lossen of te laden.

Ir Van Veen zag trouwens nog meer factoren voor een hulpvaartuig : bij het ontsmetten van radio-actief besmette schepen of als toegang tot een kernschip, dat na een ongeval, waarbij de reactor is beschadigd, in quarantaine ligt of bij een werf in reparatie is. Trouwens op de scheepswerven zelf zullen ook speciale voorzieningen moeten worden getroffen voor reparatie en onderhoud van atoomschepen en in het bijzonder aan hun kerninstallaties. Daarbij ligt het voor de hand, dat een reparatie in de directe omgeving van de reactor aan boord zal moeten worden uitgevoerd, nadat splijtstofafval is gelost en voordat men nieuwe splijtstof heeft „gebunkerd".

Zoals bekend, volgt de R.D.M. met belangstelling de ontwikkeling op het gebied van de toepassing van kernenergie. Het leek ons daarom interessant een stukje uit de voordracht van Ir Van Veen te lichten dat een beeld geeft van één der problemen die moeten worden opgelost als atoomschepen dagelijkse verschijningen gaan worden.

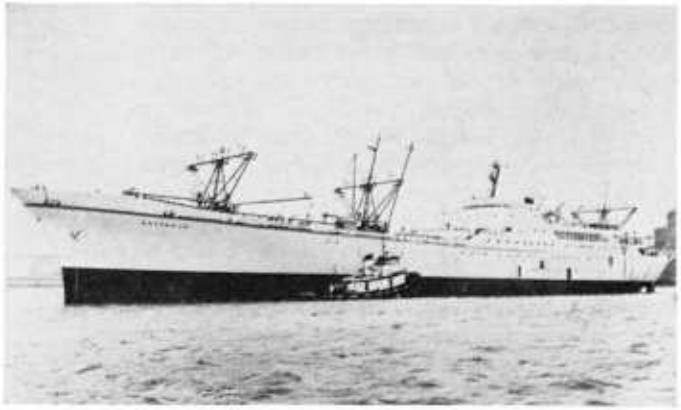

MEDEDELINGEN VAN W.E.K.

Secr. M. P. van der Borden,
Kortebrantstraat 37, Rotterdam 1
Telefoon 12 86 43

Tijdens de jaarvergadering van 21 april jl. werden de aftredende bestuursleden herkozen, zodat de samenstelling van het bestuur ongewijzigd is gebleven.

De kascontrolecommissie bestaat thans uit de heren

L. Romijn
B. Eikelboom
J. Bijl

De afgetreden leden, de heren C. Meulstee, G. van der Heiden en C. J. Swinkels, die de functie van de heer C. M. Pleit heeft waargenomen i.v.m. zijn vertrek naar elders, zeggen wij nog gaarne dank voor de bewezen diensten.

KLAVERJASCLUB-NIEUWS

Met ons paasconcours op donderdag 26 maart jl. eindigde tevens de huishoudelijke competitie, die sinds 1 januari 1964 werd gespeeld. Als winnaars kwamen uit de bus de koppels

1. J. Zwaal - C. Marienus
2. P. Berkelaar - J. van Drunen
3. M. C. v. d. Elst - M. v. Meyeren
4. P. Zwaal - J. Koot

Donderdag 2 april jl. startte de nieuwe competitie die zal duren tot na de vakanties. Als alle leden van hun paar weken rust hebben genoten en we weer voltallig op de clubavond bijeen kunnen zijn, houden we een gezellige avond, waarbij we de eindstand kunnen vermelden. Natuurlijk leggen we dan ook een kaartje en zullen de sterke vakantieverhalen niet ontbreken.
Tot slot een uitnodiging aan alle klaverjassers op onze bedrijven. Evenals vroeger jaren stellen wij u in de gelegenheid deel te nemen aan wedstrijden die wij te zijner tijd willen spelen tegen de verschillende afdelingen van ons bedrijf.
Verzamel op uw afdeling een wedstrijdploeg en geef aan onderstaande bestuursleden op met hoeveel koppels u wilt deelnemen.
Van een spoedige berichtgeving hangt af óf en wanneer we met deze prettige wedstrijden kunnen beginnen.

Het bestuur bestaat uit de volgende personen :

Voorz./wedstrijdleider	G. in 't Veld
Secretaris	W. Kneppel Mijdrechtstraat 27, Rotterdam 22
1e Penningmeester	F. Scherpenisse
2e Penningmeester	C. Borsten

1959 **DE POSTZEGEL** **1964**
opgericht 10 juni 1959

Zaterdag 6 juni a.s.

van 's morgens 10 tot 's avonds 6 uur houden wij een

tentoonstelling

van postzegels, poststukken, blokken enz.

in de bovenzaal van het Prot. Militair Tehuis, Schiedamsesingel 175 te Rotterdam.

Iedere bezoeker heeft tevens gelegenheid in de benedenzaal zijn of haar zegels te ruilen tegen anderen.
Er zal een speciale Jubileumenveloppe worden uitgegeven, die ter plaatse wordt verstrekt.

Iedereen is van harte welkom.

Vrij entree — Het Bestuur

Dankbetuigingen

Onvergetelijk is de dag waarop ik mijn 40-jarig dienstverband vierde. Hartelijk dank aan allen die op zo'n sympathieke wijze van hun belangstelling en waardering hebben blijk gegeven.

A. P. van de Kieboom

Mede namens mijn vrouw wil ik langs deze weg het bestuur van W.E.K. hartelijk danken voor de prachtige schaal met fruit, die ik bij mijn ziekte ontving.

J. B. Oudshoorn

Wij betuigen van harte onze dank voor de vele blijken van belangstelling die wij mochten ontvangen in verband met mijn 25-jarig dienstverband.

A. J. Spek en echtgenote

MEDEDELING VAN DE BILJARTCLUB

Het bestuur van de Biljartclub W.E.K. is op de laatst gehouden ledenvergadering op 2 april jl. als volgt samengesteld :

Voorzitter	C. J. Swinkels
Secretaris	G. van der Heiden, Van Duijlstraat 23b, R'dam 7 telefoon 3 01 61
Penningmeester	A. Brouwer
Competitieleider	A. P. de Zwaan
Alg. adjunct	J. Hempel

Wij danken de afgetreden bestuursleden W. van der Adel en A. Hilgersom van harte voor het vele werk dat zij voor onze club hebben verricht.
Onze clubavond is donderdags van 20 tot 22.30 uur in Restaurant „De Flat", Rochussenstraat 403, Rotterdam.

Het Bestuur.

1954 W.S.V. „DOCKYARD" 1964

Secr. J. Leentvaar
Van Kinsbergenstraat 25 - Rotterdam 22

U NEEMT TOCH OOK DEEL AAN ONZE

jubileumwandeltocht

OP 23 MEI A.S.

Startplaats D.H.Z.-terrein, Oost Varkenoordseweg, bij de St. Clara Stichting.

Startgeld *f* 0,80 voor leeftijd van 8 tot 16 jaar
f 1,10 voor ouderen

Inschrijfadressen :

J. Leentvaar, Van Kinsbergenstraat 25
B. de Jong, Van Hardenbroekstraat 19
J. Keuzenkamp, Jan van Loonslaan 16
G. A. Smit, Langenhorst 14b
H. Veelbehr, Gaffelstraat 23

WANNEER WANDELEN WIJ?

16 mei	Ahoy-mars
23 mei	Jubileumtocht Dockyard
8 juni - 12 juni	Avond Vierdaagse Rotterdam
20 juni	W.I.K.-mars
27 juni	De Rotterdammer-mars

In memoriam

Wij geven met leedwezen kennis van het overlijden van onze medewerker

PIETER VAN EIJSDEN

geboren 8 september 1909, overleden op 18 april 1964. Met een korte onderbreking was hij sinds 16 juli 1925 als hakker bij ons in dienst.

IN MEMORIAM OUD-WERKNEMERS

EGELE VLIG

hoofdingenieur afd. scheepsbouw, gepensioneerd 1 oktober 1957, overleden op 28 maart 1964.

ARIE DUBBELDAM

kalefater, gepensioneerd 21 maart 1953, overleden op 12 april 1964.

JAN VEN LEENEN

afd. expeditie Schiehoofd, gepensioneerd 31 december 1955, overleden op 15 april 1964.

PIETER BAAI

kalefater, gepensioneerd 31 augustus 1961, overleden op 25 april 1964.

Koninklijke Onderscheidingen

Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin werden op 29 april 1964 weer vele landgenoten onderscheiden naar aanleiding van bijzondere verdiensten of langdurig dienstverband.

Daarbij bevonden zich ook enkele R.D.M.-ers, die wij van harte feliciteren met deze Koninklijke Onderscheiding.

De eremedaille in zilver, behorende bij de Orde van Oranje Nassau, ontvingen

H. Markus en M. A. C. Scheffers, beiden werkmeester bankwerkers.

De eremedaille in brons werd uitgereikt aan :

C. Brussaard, scheepmaker; J. P. Corveleyn, ketelmaker; F. Tom, gepensioneerd modelmaker en R. Ritmeester, bankwerker.

GAAT UW ZOON DIT JAAR

DE SCHOOL VERLATEN?

Dan is de leiding van onze afdeling

BEDRIJFSSCHOOL EN ONDERWIJS

gaarne bereid u alle gewenste inlichtingen te verschaffen over de mogelijkheden van een

V A K O P L E I D I N G

in ons bedrijf.

In aanmerking komen jongens die de L.T.S., het V.G.L.O. of het L.O. gaan verlaten en minstens 14 jaar zijn. Ook de leerlingen die enkele jaren de ULO of de H.B.S. hebben bezocht komen hiervoor in aanmerking.

Uit onderstaande vakken kan een keuze worden gemaakt:

SMID
VORMER
PIJPBEWERKER
METAALBEWERKER IN DE SCHEEPSBOUW
PLAATCONSTRUCTIEWERKER (apparatenbouw)
PLAATWERKER
DRAAIER
FREZER
KOTTERAAR
SCHAVER
MACHINEBANKWERKER
MODELMAKER
SCHEEPSBESCHIETER
SCHEEPMAKER
ELEKTRICIËN

De opleiding valt onder het leerlingenstelsel van de Stichting Bemetel, uitgezonderd de opleiding tot elektriciën, die onder auspiciën van de V.E.V. geschiedt. Alle leerlingen ontvangen naast het praktijkonderwijs ook onderricht in de theoretische en algemeen vormende vakken.

De leiding van de afd. Bedrijfsschool en Onderwijs is gevestigd in het Dokkantoor, ingang achterzijde.